

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 25. toukokuuta 2018
(OR. en)

9235/18

CULT 67
DIGIT 104
EDUC 200
REGIO 29
SAN 155
RELEX 445
AUDIO 41

SAATE

Lähtettäjä: Euroopan komission pääsihteerin puolesta
Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja

Saapunut: 22. toukokuuta 2018

Vastaanottaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin

Kom:n asiak. nro: COM(2018) 267 final

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE,
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA
ALUEIDEN KOMITEALLE Euroopan uusi kulttuuriohjelma

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2018) 267 final.

Liite: COM(2018) 267 final

Bryssel 22.5.2018
COM(2018) 267 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Euroopan uusi kulttuuriohjelma

{SWD(2018) 167 final}

1. Johdanto

Rooman sopimusten 60. vuosipäivänä 27 jäsenvaltion ja EU-toimielinten johtajat ilmaisivat tavoitteenaan olevan unioni, *joka tarjoaa kansalaisilleen uusia mahdollisuuksia kulttuuriseen ja sosiaaliseen kehitykseen ja talouskasvuun. [...] unioni, joka säilyttää eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja edistää kulttuurista monimuotoisuutta.*¹ Tämä vahvistettiin Göteborgin johtajien huippukokouksessa marraskuussa 2017 ja Eurooppa-neuvostossa joulukuussa 2017², jossa myös korostettiin kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018³ merkitystä merkittävänä mahdollisuutena kasvattaa tietoisuutta kulttuurin ja kulttuuriperinnön sosiaalisesta ja taloudellisesta merkityksestä.

Komissio totesi tiedonannossaan Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla⁴, että on *jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaista hyödyntää koulutuksen ja kulttuurin koko potentiaali työpaikkojen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden aikaansaamisessa ja välineinä eurooppalaisen identiteetin omaksumiseen kaikessa moninaisuudessaan.*

Euroopan monipuolinen kulttuuriperintö ja dynaamiset kulttuuri- ja luovan alan sektorit vahvistavat eurooppalaista identiteettiä ja luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Kulttuuri edistää aktiivista kansalaisuutta, yhteisiä arvoja, osallisuutta ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua Euroopassa ja ympäri maailmaa. Se saattaa ihmiset yhteen, myös vasta saapuneet pakolaiset ja muut maahanmuuttajat, ja auttaa meitä tuntemaan itsemme osaksi yhteisöjä. Kulttuurilla ja luovilla aloilla on myös mahdollisuus parantaa elämänlaatua, muuttaa yhteisöjä, luoda työpaikkoja ja kasvua sekä saada aikaan heijastusvaikutuksia muille talouden sektoreille.

Euroopan uusi kulttuuriohjelma (uusi ohjelma) vastaa EU-johtajien kehoitukseen tehdä enemmän kulttuurin ja koulutuksen kautta, rakentaa yhtenäisiä yhteiskuntia ja tarjota *vision vetovoimaisesta EU:sta*⁵. Se pyrkii valjastamaan kulttuurin koko potentiaalin, jotta unionista voidaan rakentaa osallistavampi ja oikeudenmukaisempi tukemalla innovaatioita, luovuutta ja kestäviä työpaikkoja sekä kasvua.

2. Haasteet ja pyrkimykset

Selviytyttyään vakavasta talouskriisistä Euroopan haasteina ovat kasvava sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus, monimuotoiset väestöt, populismi, radikalisoituminen ja terrorismin uhka. Uudet teknologiat ja digitaalinen viestintä muuttavat yhteiskuntia, elämäntapoja, kulutustottumuksia ja valtasuhteita talouden arvoketjuissa. Muuttuvassa maisemassa kulttuurin rooli on tärkeämpi kuin koskaan aikaisemmin. Vuoden 2017 Eurobarometri-tutkimuksessa 53 prosenttia vastaajista piti jäsenvaltioita läheisinä yhteisten arvojen osalta, ja 40 prosenttia uskoi niiden olevan etäisiä. Kulttuuri voi auttaa kuroma umpeen tätä eroa, sillä kulttuuri on kärkisijalla niiden tekijöiden listalla, jotka todennäköisimmin tuottavat yhteisöllisyyden tunnetta⁶. Eurostatin tiedot kuitenkin osoittavat, että yli kolmasosa eurooppalaisista ei osallistu kulttuuritoimintaan lainkaan⁷. Näin ollen kulttuuritapahtumiin osallistumisessa on selkeää parantamisen varaa. Samalla voidaan tuoda eurooppalaisia yhteen huomaamaan, mikä yhdistää pikemminkin kuin erottaa meitä. Markkinoiden pirstaloituminen,

¹ [Rooman julistus, maaliskuu 2017](#)

² [Eurooppa-neuvoston päätelmät, joulukuun 2017](#)

³ https://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_fi

⁴ [COM\(2017\) 673](#)

⁵ [Bratislavan julkilausuma, syyskuu 2016](#)

⁶ [Eurobarometri 87, kevät 2017.](#)

⁷ [Eurostat, marraskuu 2017.](#)

riittämätön rahoitus ja epävarmat sopimusehdot hidastavat kuitenkin yhä kulttuurisektoria ja heikentävät alan ammattilaisten tuloja.

Uusi ohjelma, jota tuetaan soveltuvalla rahoituksella, hyödyntää kulttuurin ja koulutuksen välisiä synergioita ja vahvistaa kulttuurin ja muiden politiikan alojen välisiä yhteyksiä. Se auttaa myös kulttuuri- ja luovien alojen sektoria voittamaan haasteensa ja tarttumaan digitaalisen muutoksen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

3. Oikeusperusta ja ensimmäiset vaiheet

Kulttuurin alueella suoritettavan toimen EU-tason oikeusperustan muodostavat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artikla sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 167 artikla⁸. Jäsenvaltioilla on yksinomainen toimivalta kulttuuripolitiikassa, ja unionin roolina on kannustaa yhteistyöhön sekä tukea ja täydentää jäsenvaltioiden toimia. EU:n poliittinen yhteistyö tehostui merkittävästi vuonna 2007 neuvoston vahvistaman⁹ komission tiedonannon ”Tiedonanto kulttuuria kansainvälistyvässä maailmassa koskevasta Euroopan toimintasuunnitelmasta”¹⁰ avulla. Myös Euroopan parlamentti on tukenut ohjelmaa poliittisilla päätöslauselmilla ja pilottihankkeilla.

Tämän jälkeen jäsenvaltiot ovat käynnistäneet vaikuttavan määrän toimia¹¹ EU:n poliittisen yhteistyön innoittamina neuvoston peräkkäisten kulttuurin työsuunnitelmien, EU-ohjelmista rahoitettujen hankkeiden ja makroalueellisten strategioiden¹² kautta.

Eurooppa-neuvosto on nyt pyytänyt EU:ta toimimaan aktiivisemmin tällä alalla ja *kartoittamaan lisää mahdollisia toimenpiteitä, joilla puututaan muun muassa kulttuurialan ja luovien alojen kehittämisen ja kulttuurialan ammattilaisten liikkuvuuden oikeudellisiin ja taloudellisiin kehysedellytyksiin*².

4. Strategiset tavoitteet ja toimet

Uudessa ohjelmassa on kolme strategista tavoitetta, joilla on sosiaalisia, taloudellisia ja ulkoisia ulottuvuuksia.

4.1 Sosiaalinen ulottuvuus – kulttuurin ja kulttuurisen monimuotoisuuden valjastaminen sosiaalisen yhtenäisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

- Vaalitaan kaikkien eurooppalaisten kulttuurisia toimintamahdollisuuksia¹³ järjestämällä laajasti erilaisia kulttuuritoimia ja tarjoamalla mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen.
- Kannustetaan kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisia liikkuvuuteen ja poistetaan esteitä heidän liikkuvuutensa tieltä.
- Suojellaan ja edistetään Euroopan kulttuuriperintöä yhteisenä resurssina, jotta voidaan lisätä tietoisuutta yhteisestä historiastamme ja arvoistamme sekä vahvistaa yleiseurooppalaista identiteettiä.

⁸ Myös 173 ja 208 artiklat ovat merkityksellisiä luovien alojen sekä kehitysyhteistyön näkökulmasta.

⁹ [2007/C 287/01](#)

¹⁰ [COM\(2007\) 242](#)

¹¹ SWD/2018/167, tämän tiedonannon oheen liitetty komission yksiköiden valmisteluasiakirja, sisältää katsauksen vuoden 2007 ohjelmaan kuuluihin toimiin, uudessa ohjelmassa ehdotettujen toimien yksityiskohtiin sekä muihin olennaisiin käynnissä oleviin tai suunniteltuihin toimiin ja uuden ohjelman kehittämisessä käytettyihin kuulemistietoihin, tilastoihin ja kyselyihin.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/fi/policy/cooperation/

¹³ Amartya Sen kehitti ”toimintamahdollisuuksien teorian”, jota on viime aikoina sovellettu myös kulttuuriin.

Kulttuuriin osallistuminen yhdistää ihmisiä. Kulttuuri on paras mahdollinen tapa kommunikoida kielimuurien yli, antaa ihmisille lisää vaikutusmahdollisuuksia ja tukea sosiaalista yhteenkuuluvuutta myös pakolaisten, muiden maahanmuuttajien ja kantaväestön keskuudessa. Vuoden 2007 eurooppalaisen ohjelman mukaisesti päätöksentekijät ja toimijat ovat sopineet tavoista käyttää osallistavia taiteita ymmärryksen edistämiseen, ihmisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen ja itseluottamuksen kasvattamiseen¹⁴.

Kulttuuri toimii yhteisöjen uudistamisen muutosvoimana. Tästä osoituksena ovat Euroopan kulttuuripääkaupunkien menestyksellä 30-vuotinen historia sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen rahoittamat kulttuuri-infrastruktuurin kehittämishankkeet. Eurooppalainen teemavuosi nostaa esille kulttuuriperinnön laaja-alaisen vaikutuksen eurooppalaisiin yhteiskuntiin ja kansantalouksiin. Rakennettua ympäristöämme kohtaan on omaksuttu uusi mukautuva lähestymistapa, jonka lähtökohdat ovat kulttuurissa¹⁵.

Kulttuuritoimintaan osallistuminen parantaa myös terveyttä ja hyvinvointia. Tuoreessa kyselytutkimuksessa 71 prosenttia eurooppalaisista oli samaa mieltä siitä, että ”Euroopan kulttuuriperintöön liittyvien paikkojen lähellä asuminen voi parantaa elämänlaatua”¹⁶. Tutkimukset¹⁷ osoittavat myös, että kulttuuripalvelujen saatavuus on toiseksi tärkein taustatekijä psykologisessa hyvinvoinnissa ja sitä tärkeämpää on ainoastaan terveys.

Kulttuuritoimintaan osallistumisen sosiaaliset ja taloudelliset esteet ovat kuitenkin yhä olemassa huolimatta kulttuuriorganisaatioiden pyrkimyksistä mukautua kulttuurin kulutuksen ja väestön koostumuksen muutoksiin. Tästä syystä on ehdotettu uutta lähestymistapaa, joka perustuu kulttuuriin toimintamahdollisuuksiin. Sillä tarkoitetaan laajasti erilaisten laadukkaiden kulttuuritapahtumien saatavuuden lisäämistä, kaikkien osallistumisen ja luomismahdollisuuksien edistämistä sekä kulttuurin ja koulutuksen, sosiaalisten asioiden, kaupunkipolitiikan ja tutkimuksen ja innovaatioiden välisten yhteyksien vahvistamista¹⁸.

Osallistumisen lisäämiseksi eurooppalaisten taideteosten ja Euroopan kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten tulisi olla liikkuvampia. EU jatkaa politiikan ja rahoituksen tukemista vankkojen näyttöjen¹⁹ perusteella, mutta jäsenvaltioiden täytyy tehdä entistä enemmän hallinnollisten esteiden, kuten taiteilijoiden ja taidealan ammattilaisten kaksinkertaisen verotuksen riskin, poistamiseksi.

¹⁴ [Avoin koordinoitimenetelmä \(OMC\) ja Voices of Culture -ohjelma 2014, 2016 ja 2017](#)

¹⁵ Vuoden 2018 korkealaatuista rakennuskulttuuria koskevan Davosin julkilausuman [2018 Davos Declaration on high-quality Baukultur for Europe](#) mukaisesti.

¹⁶ [Erytiseurobarometri 2017](#)

¹⁷ [Sacco et al., 2011, The Interaction Between Culture, Health and Psychological Well-Being.](#) Sosiaaliseen osallisuuteen liittyvää kulttuuria koskevalla avoimella koordinoitimenetelmällä vuosille 2017–2018 kerätään myös näyttöä vaikutuksista terveyteen ja hyvinvointiin.

¹⁸ [King's College London](#) raportti ”Towards cultural democracy: Promoting cultural capabilities for everyone”

¹⁹ 3 avointa koordinoitimenetelmää, jotka koskevat taiteilijoiden liikkuvuutta ([Mobility of Artists](#)) ja taiteilijaresidenssejä, 2010, 2012, 2014.

Komissio

- tukee kulttuuristen ristikkäisvaikutusten tutkimusta, jotta voidaan arvioida vaikutuksia eri alueisiin, kuten terveyteen ja hyvinvointiin (2018)
- kehittää erityistoimia sosiaaliseen osallisuuteen kulttuurin, Luova Eurooppa -ohjelman ja Erasmus+-ohjelman²⁰ kautta ja tarkastelee Luova Eurooppa -ohjelman valintakriteerejä kannustaakseen tasa-arvoiseen projektinhallintaan (2019)
- käynnistää Luova Eurooppa -ohjelmaan kuuluvan kulttuurisiin ja luoviin tiloihin ja kaupunkeihin perustuvan hankkeen edistääkseen kulttuuriin osallistumista ja kaupunkialueiden elvyttämistä (2018)
- ehdottaa Luova Eurooppa -ohjelman puitteissa kulttuurialojen ja luovien alojen ammattilaisten liikkuvuusohjelmaa (2018–2019).

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- sitoutumaan merkittävään edistymiseen liikkuvuuden hallinnollisten ja verotuksellisten esteiden poistamisessa mm. seuraavan kulttuurialan työsuunnitelman kautta.

4.2 Taloudellinen ulottuvuus – kulttuuripohjaisen luovuuden tukeminen koulutuksessa ja innovaatioissa sekä työpaikkojen ja kasvun lisäämiseksi

- Edistetään taiteita ja luovaa ajattelua koulutuksen kaikilla tasoilla virallisessa ja epävirallisessa koulutuksessa ja elinikäisessä oppimisessa.
- Tuetaan kulttuurialoille ja luoville aloille suotuisia ekosysteemejä edistämällä rahoituksen saatavuutta, innovaatiokapasiteettia, kirjailijoiden ja tekijöiden oikeudenmukaisia korvauksia ja sektorien välistä yhteistyötä.
- Edistetään kulttuurialoilla ja luovilla aloilla tarvittavia taitoja, kuten digitaalista osaamista, yrittäjäosaamista, perinteisiä taitoja ja erityisosaamista.

Kulttuuri ja luovuus ovat taloudelle tärkeitä resursseja. Kulttuuri vaikuttaa suoraan työpaikkoihin, kasvuun ja ulkomaankauppaan. Kulttuurialoilla EU:ssa työskentelevien määrä kasvoi tasaisesti 8,4 miljoonaan vuosina 2011–2016. Kulttuurituotteiden kauppataseen ylijäämä on 8,7 miljardia euroa²¹, ja kulttuurialojen ja luovien alojen osuudeksi EU:n bruttokansantuotteesta arvioidaan 4,2 prosenttia²². Innovatiiviset talouden sektorit tarvitsevat myös luovuutta kilpailuedun säilyttämiseen. Kaupunki- ja maaseutualueiden yhteisöt luottavat kasvavassa määrin kulttuuriin työnantajia, opiskelijoita ja matkailijoita houkuttelevana tekijänä.

Kulttuuri, taiteet, luovuus ja luovat alat ovat toisistaan riippuvaisia. Yhdistämällä kulttuurialojen ja luovien alojen sisäistä tietoa ja osaamista muiden alojen tietoon ja osaamiseen voidaan muodostaa innovatiivisia ratkaisuja esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan, matkailun, valmistusteollisuuden, palveluiden ja julkisten alojen sektoreilla. Jotta tätä muutosvoimaa voidaan hyödyntää, komissio ehdottaa keskittymistä seuraaviin kolmeen erityiseen ekosysteemiin: koulutukseen, kaupunkeihin ja alueisiin

²⁰ ec.europa.eu/programmes/creative-europe/; ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus

²¹ Eurostat 2016 (culture statistics: employment, enterprises, participation, trade, expenditure)

²² 2014 Ernst & Youngin tutkimus ”Measuring cultural and creative markets in the EU”.

sekä kulttuuri- ja luoviin aloihin itseensä, jotta voidaan luoda kulttuurivetoisia innovaatioita tukevia ympäristöjä.

Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus: Koulutustasojen ja kulttuuriin osallistumisen välillä on selvä yhteys. Kulttuuritietoisuus ja kulttuurin ilmaiseminen on määritelty Euroopan tasolla yhdeksi kahdeksasta avaintaidosta, ja niitä koskevia monialaisia toimia tutkitaan uudistetun elinikäisen oppimisen avaintaitokehyksen²³ puitteissa. On olemassa myös yhteisymmärrys tarpeesta kerryttää siirrettävää osaamista ja taitoja, jotka stimuloivat luovuutta ja kriittistä ajattelua. Komissio on tukenut Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) työtä, joka koskee luovan ja kriittisen ajattelun opettamista, oppimista ja arviointia²⁴, mikä onkin nyt kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman 2021 (PISA) innovatiivinen osa-alue. Luovaan ja kriittiseen ajatteluun keskittymistä tulisi laajentaa kaikille koulutuksen tasoille samalla, kun siirrytään STEM-aineista (luonnontiede, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) STEAM-aineisiin, joihin sisältyvät myös taiteet²⁵.

Kaupungit ja alueet: Kulttuurialoilla ja luovilla aloilla on valtava kapasiteetti tehdä kokeiluja, ennustaa trendejä sekä tutkia sosiaalisten ja talouden innovaatioiden malleja. Kaupungit ja alueet ovat luonnollisia kumppaneita²⁶: ne ovat kulttuurivetoisen kehityksen kärjessä suuremman paikallisen itsehallinnon ansiosta, lahjakkaita yksilöitä houkuttelevan vetovoiman ansiosta sekä asukkaidensa tarpeiden ja potentiaalisen fyysisen läheisyyden ansiosta. Kulttuuri ja matkailu ovat voimakkaita talouden toiminnan liikuttajia. Kaupungit, jotka investoivat kulttuuriin, voivat saada merkittäviä hyötyjä houkuttelemalla enemmän työpaikkoja ja henkistä pääomaa kuin muut vastaavat kaupungit, kuten komission Yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) kehittämässä kulttuuri- ja luovien alojen toimintaa kaupungeissa mittaavassa seurantavälineessä²⁷ on osoitettu. Maaseutualueilla kulttuuri- ja luonnonperintökohteiden entistäminen ja parantaminen edistää kasvupotentiaalia ja kestävyttä²⁸. Kulttuuri- ja luontoresurssien yhteinen hallinta kannustaa ihmisiä tutustumaan molempiin²⁹.

Suunnittelu on välttämätöntä, mutta innovaatioiden on annettava syntyä myös alhaalta ylöspäin suuntautuvana prosessina, luovuuskeskuksissa³⁰ ja hautomoissa, joissa freelancer-toimijat ja taiteilijat tekevät yhteistyötä ja luovat yhdessä. Luovien alojen yritysryppäät ovat myös osoittaneet, että ne voivat luoda merkittävää työpaikkojen kasvua³¹, ja jo noin 6 prosenttia kaikista 1 300 alueellisesta älykkään erikoistumisen painopisteestä koskee kulttuuria³². Paikallinen ja Euroopan alueellinen yhteistyö luovat kasvua ja työpaikkoja sekä edistävät Eurooppaa matkakohteena esimerkiksi makroalueellisten kulttuurireittien³³ avulla. Näiden kokemusten varaan voidaan rakentaa, jotta kulttuurin roolia innovaatiovetoisessa alueellisessa kehityksessä voidaan parantaa.

²³ [2016 avoimen koordinoitimenetelmän käsikirjassa](#) esitetään käytäntöjä ja suosituksia.

²⁴ [OECD:n opetuksen tutkimus- ja innovaatiokeskus](#)

²⁵ [COM\(2017\) 247](#)

²⁶ [Culture for Cities and Regions](#), vertaisoppimishanke, 2015–2017

²⁷ [Cultural and Creative Cities Monitor](#), 2017

²⁸ Eurooppalainen maaseudun kehittämisverkosto, 2016, Factsheet on Arts and Culture in Rural Areas

²⁹ Natura 2000, tapaustutkimuksia kulttuuri- ja luonnonperinnön yhteydestä

³⁰ [Eurooppalaisten luovuuskeskusten verkosto](#), 2016–2018

³¹ [European Cluster Panorama 2014](#).

³² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/map>

³³ [Routes4U](#): komission ja Eurooppa-neuvoston makroalueellisia kulttuurireittejä koskeva yhteishanke.

Kulttuuriala ja luovat alat: Kulttuurialan ja luovien alojen yritykset ja ammattilaiset tarvitsevat suotuisat kehusedellytykset, jotta mahdollisuudet voidaan muuttaa kasvuksi ja työpaikoiksi: ne tarvitsevat sääntely-ympäristön, joka palkitsee luovan työn sekä tarjoaa paremman saatavuuden rahoitukselle, mahdollisuuksia kasvaa ja kansainvälistyä sekä erityistaitojen saatavuuden.

Useille eurooppalaisille, etenkin nuorille, työllistyminen kulttuurialalle on tärkeä ensimmäinen kiinnityskohta työmarkkinoille (Latviassa, Romaniassa, Kyproksessa, Bulgariassa, Portugalissa, Virossa ja Espanjassa suurempi osa 15–29-vuotiaista työllistyy kulttuurialoille kuin talouden aloille yhteensä). Projektiperustaisten, epätyypillisten ja osa-aikaisten työpaikkojen suuri määrä alalla voi kuitenkin olla ongelmallista. Sääntelykehysten mukauttaminen kattamaan pätköitä tekevät ja kasvavassa määrin liikkuvat työntekijät sekä antamaan heille sosiaaliturvaa on merkittävä poliittinen haaste. Kirjailijoiden ja tekijöiden oikeudenmukaiset korvaukset ovat toinen tavoite, johon komissio tarttuu digitaalisten sisämarkkinoiden strategiassa.

Rahoituksen saatavuus on yhä merkittävä haaste sektorille, joka muodostuu pääasiassa pk- ja mikroyrityksistä. Luova Eurooppa -ohjelmaan kuuluvan kulttuuri- ja luovien alojen takausjärjestelmän alku on ollut lupaava, ja sen toimintaa vahvistetaan jatkossa. Myös muita välineitä, kuten joukkorahoitusta³⁴ ja sponsoroinnin, säätiöiden sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden kautta tapahtuvaa yksityisrahoitusta tutkitaan edelleen.

Kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisilta edellytetään laajaa digitaalisten, perinteisten, monialaisten ja erityistaitojen osaamista. Uusi ohjelma perustuu käynnissä olevaan poliittiseen työhön, erityisesti yritystaitoihin³⁵ ja kulttuuriperintöalan taitoihin.

Uuden ohjelman painopisteenä on monialainen lähestymistapa EU-yhteistyöhön digitalisaation ja yhteiskehittämisen jatkaessa taiteellisten ja taloudellisten raja-aitojen kaatamista. Tätä täydennetään kypsimpien alojen erityisaloitteilla, jotta Euroopan kulttuuri-ilmaisun monimuotoisuutta voidaan tukea tehokkaammin.

Komissio

- tukee validointivaiheessa Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) hanketta ”Teaching, assessing and learning creative and critical thinking skills in education”, jonka tavoitteena on lisätä luovuusmoduuli kansainväliseen oppimistulosten arviointiohjelmaan 2021; ja tutkii mahdollisuuksia samanlaiseen työhön korkeakoulutuksessa (2018)
- edistää musiikin ja taiteiden roolia koulutuksessa, esimerkiksi Erasmus+ -ohjelman painopisteteemana (2019), ja edistää tieto- ja viestintätekniikka sekä yrittäjyys- ja liiketoimintataitoja yhdistävien luovuuteen suuntautuvien moduulien kehittämistä korkeakouluissa (2018)
- jatkaa tukea alueille panemalla täytäntöön älykkään erikoistumisen strategioita ja makroalueellisia strategioita, jotka keskittyvät kulttuuriin ja edistävät kestävästä kulttuurimatkailua erityisen eurooppalaista temavuotta koskevan eurooppalaisen aloitteen kautta
- tukee luovien alojen ammattilaisten ja luovan teollisuuden sekä Euroopan

³⁴ [Crowdfunding4Culture](#)

³⁵ Mukaan lukien Euroopan yrittäjyysosaamiskehysten ja digitaalisen osaamiskehysten (EntreComp, DigComp) kautta.

hautomoverkostojen kumppanuuksia, jotta luovuutta, taidetta ja muotoilua huipputeknologiaan ja tieteisiin yhdistäviä luovia innovaatioita voidaan edistää

- suorittaa pilottihankkeen, jolla tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen, paikallisviranomaisten, sosiaalisten kumppaneiden sekä koulutuksen järjestäjien välisiä kiinteämpiä kumppanuuksia (2018)
- tutkii Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutissa sekä osaamis- ja innovaatioyhteisössä kulttuuriperintöä ja luovia aloja (2019)
- järjestää säännöllistä vuoropuhelua kulttuuri- ja luovien alojen kanssa uudistetun teollisuuspoliittisen strategian yhteydessä, jotta voidaan tunnistaa politiikan tarpeita ja tukea kokonaisvaltaista poliittista kehystä EU-tasolla
- järjestää säännöllistä vuoropuhelua musiikkialan kanssa ja suorittaa valmistelutoimen ”Musiikki liikuttaa Eurooppaa”
- vahvistaa vuoropuhelua Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden kanssa, esimerkiksi eurooppalaisen elokuvan foorumin tapahtumien kautta (2018)
- tukee jäsenvaltioita oikeudenmukaisen korvauksen varmistamisessa taiteilijoille ja tekijöille yleisen ja alakohtaisen vuoropuhelun kautta ja digitaalisten sisämarkkinoiden strategian mukaisesti (2019).

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- sitoutumaan taiteilijoiden ja tekijöiden sosioekonomisten olojen parantamiseen ja edistämään taidekoulutusta seuraavassa työsuunnitelmassa.

4.3 Ulkoinen ulottuvuus – kansainvälisten kulttuurisuhteiden vahvistaminen

- Tuetaan kulttuuria kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen moottorina.
- Edistetään kulttuurista ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua, joka puolestaan edistää rauhanomaisia yhteisöjen välisiä suhteita.
- Vahvistetaan kulttuuriperinnön parissa tapahtuvaa yhteistyötä.

Vuonna 2016 annetussa yhteisessä tiedonannossa ”Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia”³⁶ EU on määrittänyt puitteet kulttuuriyhteistyölle kumppanivaltioiden kanssa. Puitteet ovat täysin kulttuuri-ilmainsuun moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan UNESCO:n vuoden 2005 yleissopimuksen³⁷ mukaiset. Kaikki jäsenvaltiot ovat kyseisen yleissopimuksen sopimusosapuolia. Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa³⁸ on tunnistettu kulttuuridiplomatia uudeksi EU:n yhteisten ulkoisten toimien alueeksi. Uudessa kehityspoliittikkaa koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa³⁹ tunnustetaan kulttuurin rooli merkittävänä osatekijänä ja mahdollistajana.

Komissio, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja (korkea edustaja) ja niiden yksiköt – mukaan lukien Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) – tukevat täysin neuvoston työtä laatia kokonaisvaltainen vaiheittainen lähestymistapa kansainvälisiin

³⁶ [JOIN/2016/029](#)

³⁷ <http://en.unesco.org/creativity/>; viimeisin EU:ta koskeva raportti saatavilla [täällä](#).

³⁸ [EU:n globaalistrategia](#)

³⁹ [Meidän maailmamme, meidän ihmisarvomme, meidän tulevaisuutemme, 2017](#)

kulttuurisuhteisiin. EU:n toimet tuovat synergiaa ja lisäarvoa⁴⁰ erityisesti unionin edustustojen laajennetun roolin näkökulmasta. Unionin edustustojen kulttuuriset yhteyspisteet saavat koulutusta koskien kehityspolitiikan ja ulkosuhteiden kulttuurista ulottuvuutta, jotta tiedottaminen parhaista käytännöistä olisi mahdollisimman tehokasta ja vastaisi paikallisten kumppaneiden tarpeita ja odotuksia.

Uusi ohjelma antaa mahdollisuuden edistää kulttuuria tehokkaammin identiteetin ja yhteenkuuluvuuden välineenä, sosioekonomisen kehityksen veturina ja tekijänä, joka vaikuttaa suoraan rauhanomaisiin suhteisiin esimerkiksi koulutus- ja nuorisohankkeissa muodostettujen ihmisten välisten yhteyksien kautta, ja siinä on erityinen Länsi-Balkanin maita ja laajentumismaita koskeva painotus⁴¹. Komissio suunnittelee myös käyttävänsä ohjelmaa kestävän kehityksen kulttuurisen ulottuvuuden korostamiseen ja YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 täytäntöönpanossa avustamiseen.

Kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi 2018³ – johon Länsi-Balkan liittyy kiinteästi – on ainutlaatuinen mahdollisuus vahvistaa kulttuurisia siteitä kumppanivaltioihin ja paikallisiin kulttuurisektoreihin. Vuoden aikana syntyneiden kumppanuuksien tulisi jatkua myös teemavuoden jälkeen osana EU:n kulttuuriyhteistyötä ja uutta kulttuuriperinnön eurooppalaista toimintasuunnitelmaa. Hankkeita on myös käynnissä tai juuri alkamassa konfliktien vahingoittamilla alueilla vahingoittuneen kulttuuriperinnön suojelemiseksi ja kunnostamiseksi, työpaikkojen luomisen edistämiseksi ja toimeentulon parantamiseksi.

Komissio ja korkea edustaja

- tukevat Länsi-Balkanin alueen kulttuuri- ja luovia aloja Luova Eurooppa -hankkeen vahvistetulla tuella ja suunnittelevat liittymistä valmistelevan tukivälineen käyttämistä tukemaan laajentumismaita ja Länsi-Balkania erityisesti Länsi-Balkanin muutoksessa tukevaan toimintasuunnitelmaan kuuluvien asiaan liittyvien lippulaivahankkeiden täytäntöönpanossa
- suunnittelevat kolmannen vaiheen käynnistämistä itäisen kumppanuuden kulttuuriohjelmasta ja vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa kulttuurin kautta Välimeren maissa
- käynnistävät eurooppalaisen kulttuurin taloja koskevan valmistelutoimen kumppanimaissa
- vahvistavat kulttuuria koskevaa vuoropuhelua Kiinan kanssa ja käynnistävät vuoropuhelun Japanin kanssa
- panevat täytäntöön Euroopan kehitysrahaston 11. AKT-valtioiden välisen kulttuuriohjelman Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioissa täydentämällä toimia kaikissa muissa asiaan liittyvissä EU-ohjelmissa työpaikkojen luomisen, identiteetin rakentamisen, ammatillisen koulutuksen ja audiovisuaalisen yhteistyön sekä Unescon 2005 yleissopimuksen täytäntöönpanon tukemiseksi näissä maissa
- kehittävät kulttuuriyhteistyön strategioita alueelliselle tasolle, alkaen Länsi-Balkanista, Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueesta ja Latalalaisesta Amerikasta
- lisäävät tarvittaessa kulttuuriperinnön suojelun yhteisen turvallisuus- ja

⁴⁰ Mukaan lukien uuden EU:n kulttuuridiplomatian alustankautta.

⁴¹ COM(2018) 65

puolustuspolitiikan operaatioiden tehtäviin käynnissä olevien operaatioiden ja hankkeiden perusteella

- tukevat silkkiteiden kulttuuriperintöväyliä (Silk Road Heritage corridors) Keski-Aasiassa, Afganistanissa ja Iranissa

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- tekemään yhteistyötä yhteishankkeiden kehittämisessä komission, korkean edustajan ja niiden yksiköiden kanssa, mukaan lukien Euroopan ulkosuhdehallinto.

5. Monialaiset toimet

Suurin osa uuden ohjelman toimista vaikuttaa ainoastaan yhteen kolmesta tavoitteesta – sosiaalisiin, taloudellisiin tai kansainvälisiin suhteisiin – mutta monet niistä ovat monialaisia. Kaksi EU-tason laajaa poliittisten toimien aluetta – kulttuuriperintö ja digitaalisuus – koskevat kaikkia kolmea tavoitetta.

5.1 Kulttuuriperinnön suojeleminen ja hyödyntäminen

Eurooppalaisen kulttuuriperinnön teemavuosi 2018 on käynnistynyt vauhdikkaasti, ja tuhansia tapahtumia on käynnissä ympäri Eurooppaa. Komissio vaikuttaa suoraan keskittymällä kymmeneen pääteemaan⁴², joilla on neljä ydintavoitetta: sitouttaminen, kestävyys, suojelu ja innovointi. Ne johtavat suosituksiin, periaatteisiin ja välineisiin, joilla voidaan varmistaa teemavuoden positiivinen perintö ja vaikuttaa uuteen kulttuuriohjelmaan.

Eurooppalaisen teemavuoden päättyessä komissio

- esittää **kulttuuriperintöä koskevan toimintasuunnitelman** ja pyytää jäsenvaltioita laatimaan samanlaiset suunnitelmat kansallisella tasolla sekä tekee kymmentä eurooppalaista aloitetta koskevaa seurantaa neuvoston kulttuuria koskevien työsuunnitelmien avulla
- ehdottaa, että teemavuoden tulokset yhdistetään tuleviin EU-ohjelmiin ja koheesipolitiikkaan
- tukee tulevan kulttuuriomaisuuden tuontia koskevan EU-asetuksen täytäntöönpanoa kulttuuriomaisuuden laitonta kauppaa koskevalla toimintasuunnitelmalla ja luo tieteen ja politiikan sidosryhmille vaarantuneita kulttuuriperintöjä käsittelevän sosiaalisen alustan.

5.2 Digital4Culture

Digitaalinen vallankumous mahdollistaa uudenlaiset ja innovatiiviset taiteellisen luomisen muodot, laajemman ja demokraattisemman pääsyn kulttuurin pariin ja uusia tapoja saavuttaa, kuluttaa ja hyödyntää kulttuurisisältöjä. Näitä kehityssuuntia huomioidakseen komissio on valmistelemaan EU:n uutta Digital4Culture-strategiaa, joka perustuu digitaalisten sisämarkkinoiden strategiassa esitettyihin tekijänoikeuksia, audiovisuaalista alaa sekä ohjelmalähteyksiä koskeviin ehdotuksiin ja jossa laitetaan alulle seuraavaan unionin monivuotiseen rahoituskehikseen kuuluvia toimia.

⁴² 10 [eurooppalaista aloitetta](#) ovat monialaisten poliittisten toimien pääteemoja, ja niihin sisältyvät koulutus, laitton kauppa, entistämisen laatustandardit, kestävä kulttuurimatkailu, taidot ja innovointi.

Komissio

- luo osaamiskeskusten verkoston kaikkialle Eurooppaan suojellakseen tietoutta vaarantuneista kulttuuriperintökohteista laajamittaisen digitalisoinnin kautta (2019)
- luo verkkokirjaston eurooppalaisista elokuvista ja käynnistää EU:n ensimmäisen elokuvaviikon, jotta eurooppalaiset elokuvat olisivat koulujen käytettävissä kaikkialla Euroopassa (2019)
- asettaa yleiseurooppalaisen digitaalisten luovuus- ja innovointikeskusten verkoston tukemaan digitalisaatiota (2020)
- ehdottaa seuraavia vaiheita Euroopan kulttuuriperinnön digitaalisen alustan Europeanan kehittämiseksi (2018)
- käynnistää audiovisuaalisen alan ammattilaisille, erityisesti naisille, suunnattuja mentoroinnin pilottiohjelmiä, joilla autetaan uusia ammattilaisia kehittämään urapolkujaan ja kykyjään (2019)
- edistää taiteiden ja teknologian yhdistämistä ja yhteistyötä kestävien innovaatioiden synnyttämiseksi teollisella ja yhteiskunnan tasolla (2018)

6. Uuden ohjelman täytäntöönpano

Toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen EU:n rooli on tarjota aloitteita ja ohjausta uusien ideoiden testaamiseen ja tukea jäsenvaltioita yhteisen ohjelman edistämiseksi. Joillakin alueilla on selvästi mahdollista tehdä myös tätä enemmän strategisen suuntautumisen, parannettujen työskentelymenetelmien ja pilottitoimien kautta.

6.1. Yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa

Uusi ohjelma tulisi panna täytäntöön jäsenvaltioiden hyväksymien työsuunnitelmien ja työskentelymenetelmien kuten avoimen koordinoitimenetelmän kautta.

Vaikutusten tehostamiseksi komissio ehdottaa myös keskittymistä konkreettiseen täytäntöönpanoon kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla yhteisillä EU-välineiden osarahoittamilla hankkeilla, joissa tarjotaan jäsenvaltioille tai jäsenvaltioiden osoittamille paikallisviranomaisille vertaisoppimismahdollisuuksia ja teknistä tukea.

Komissio pyytää jäsenvaltioita tarkastelemaan seuraavia aiheita yhteistyön lähtökohdaksi:

- kulttuuriperinnön osallistava hallinta yhteistyössä Eurooppa-neuvoston kanssa
- kulttuuriperintökohteiden korjaamiseen ja entistämiseen liittyvät laatuperiaatteet
- rahoituksen ja innovaatiokapasiteetin saatavuus kulttuuri- ja luovilla aloilla
- EU-ohjelmilla tuettujen kulttuuri- ja kulttuuriperintöhankkeiden laajentaminen.

6.2. Jäsennelty vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan kanssa

Komissio suunnittelee nykyisen jäsennellyn vuoropuhelun⁴³ laajentamista avoimen koordinoitimenetelmän aiheiden ulkopuolelle, useampien verkkoyhteistyömahdollisuuksien järjestämistä ja vuoropuhelua avaamista asianmukaisille

⁴³ www.voicesofculture.eu

organisaatioille kulttuuri- ja luovien alojen ulkopuolella tapauskohtaisesti. Se aikoo myös ehdottaa kansalaisyhteiskunnalle aktiivisempaa roolia joka toinen vuosi järjestettävien Euroopan kulttuurifoorumien suunnittelussa.

7. Kulttuurin edistäminen EU-politiikan ja -ohjelmien kautta

Luova Eurooppa -ohjelmalla ja sen seuraajaohjelmalla tuetaan uutta ohjelmaa suoraan, ja komissio tulee parantamaan hankkeiden ja poliittisten toimien välisiä synergioita. Digital4Culture-strategia vahvistaa kulttuuristen, digitaalisuutta koskevien ja audiovisuaalista alaa koskevien aloitteiden yhdenmukaisuutta. Komissio tukee myös uuden ohjelman yhteiskunnallisia, taloudellisia ja kansainvälisiä tavoitteita muiden politiikan alojen toimilla, ja muut tämänhetkiset ja tulevat EU-politiikat ja interventiot täydentävät ja tukevat jäsenvaltioiden kulttuuripolitiikkaa.

8. Seuraavat vaiheet

Euroopan uusi kulttuuriohjelma on olennainen osa komission vastausta Eurooppa-neuvoston joulukuun 2017 toimeksiantoon. Se tarjoaa puitteet EU-tason yhteistyön seuraaviin vaiheisiin, jotta tämänhetkisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin voidaan puuttua kulttuurin tarjoaman muutosvoiman avulla. Siinä ehdotetaan uudenlaista holistista lähestymistapaa ja tuetaan kulttuurin eri sektoreiden ja muiden politiikan alojen välistä synergiaa. Uuden kulttuuriohjelman menestyksellä täytäntöönpano ja siihen sisältyvät toimet edellyttävät läheistä yhteistyötä Euroopan parlamentin, neuvoston ja jäsenvaltioiden sekä kulttuurisektorin sidosryhmien välillä sekä kaikkien niiden aktiivista osallistumista.

Uuden ohjelman mukaista poliittista yhteistyötä tuetaan vuosina 2019 ja 2020 Luova Eurooppa -ohjelmalla sekä muilla EU-ohjelmilla, joista rahoitetaan kulttuurihankkeita, ja vuodesta 2021 alkaen EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehysten mukaisilla seuraajaohjelmilla.